

Ἐπίγνωση

ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

-Ἀμεμνησία καὶ καθημερινὴ ὑπακοή
-Ψάλλοντας τὰ κράσπεδα
τῆς ἀπερινόητης ἀγάπης
-Ἡ ἐκκρεμότητα τῆς ἐπίγνωσης
-Δύση

106

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
2008

ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΕΥΧΟΥΣ

Έξωφυλλο: *Ο Βορέας αρπάζων τήν Ώρίθειαν*, Φ. Κόντογλου, Κάρβουνο, Συλλογή Δ. Κόντογλου-Μαρτίνου, Αθήνα. Σελίδα 2: Έξωκκλήσι δίπλα στο κύμα, Σίφνος, Κάστρο. Σελίδα 4: *Ταΰγετος*, Φ. Κόντογλου, 1926. Μελάνι και ύδατόχρωμα, συλλογή Ν. Πετσάλη-Διομήδη, Αθήνα. Σελίδα 16: Διακοσμητικό Π. Βαμπούλη.

Σημειώσεις ημερολογίου

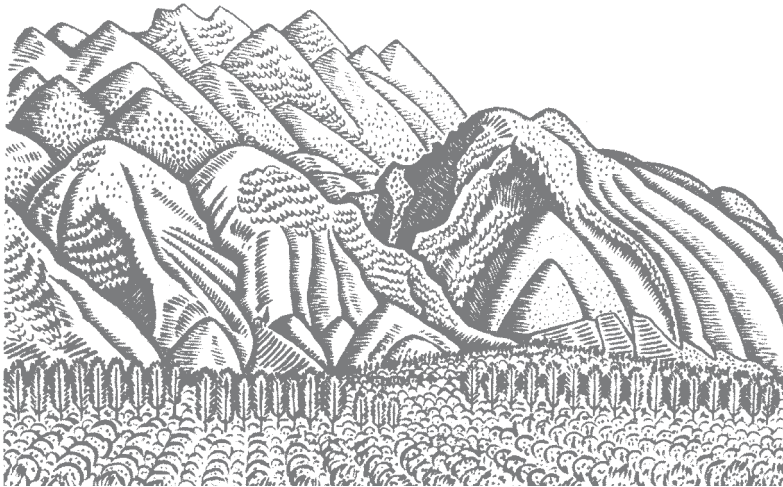
ἡμεριμνησία ἢ καυμερινὴ ὑπακοή

Νὰ νιώθεις καὶ νὰ ζεῖς σὰν στραλιώτης. Χωρὶς δικό σου θῆλημα. Ἐτοιμος πάντα νὰ δεχθεῖς τὸ θῆλημα τῆ Θεοῦ γιὰ σένα, ὅπως ὁ στραλιώτης δέχεται ὡς διαταγές. Νὰ γνωρίζεις ὅτι ὅλα σὲ τούτη τὴ ζωὴ εἶναι προσωρινά. Νὰ ζεῖς τὴν κάθε ὥρα, τὸ κάθε λεπτό, γιὰ μόνον αὐτὸ εἶναι σίγουρα δικό σου. Νὰ θυμᾶσαι πάντα τὰ λόγια τῆ Κυρίας: «Μὴ μεριμνᾶτε εἰς τὴν αὐριον, ἢ γὰρ αὐριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς. Ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς». Ἡ μέριμνα γιὰ τὴν αὐριον, ὅταν δὲν πρόκειται γιὰ πραγματικὸ κατῆκον τῆ σήμερα, ἀλλὰ γιὰ καὶ φαντασικὸ καὶ ἀνύπαρκτο, εἶναι κακία. Ἀρκετὴ κακία, λέει ὁ Κύριος, ἔχει ἡ κάθε μέρα, μὴν προσθέτετε καὶ τὴν κακία τῆς μέριμνας γιὰ καὶ πού δὲν εἶναι τῆ σήμερα καὶ τὸ πῶς πιθανὸ εἶναι νὰ μὴν ὑπάρξει ποτέ. Αὐτὴ ἡ μέριμνα εἶναι ἐργασία τῆς φαντασίας. Ἀπασχόληση μὲ ἀνύπαρκτα πράγματα. Ἐργασία τῆ λογικῆ χωρὶς πραγματικὰ δεδομένα. Προετοιμασίες ἐνὸς αὐριου πού δὲν εἶναι στὸ χέρι μας. Ἀπόδειξη ὑπερηφάνειας, γιὰ δείχνει ἐμπιστοσύνη στὸν ἑαυτό μας καὶ ἀγνοία τῆ γεγονότος ὅτι τὸ μέλλον εἶναι ἀδηλο καὶ οἱ συνήθεις τῆ ἀκόμη πῶς ἀγνωστες. Ἐχουμε Βασιλέα, Πατέρα, Προνοητή, Ἀρχηγό, πού θὰ μᾶς δώσει ὡς κατευθύνσεις πού χρειαζόμαστε, τὴ σύγχυτὴ ἀκριβῶς πού θὰ ὡς χρειασθῶμε. Ἄς ἀφεθῶμε σ' Αὐτὸν καὶ ἄς εἰρηνεύσωμε μὲ ἀμεριμνησία.

Ἡ καθημερινὴ ὑπακοὴ στὰ μικρὰ πράγματα τῆς κάθε ὥρας, πού τὰ δέχεσαι μὲ εὐχαριστία, εἴτε εἶναι εὐχάριστα, εἴτε εἶναι δυσάρεστα, εἶναι πού θὰ φέρει τὴ χάρη στὴν καρδιά σου καὶ θὰ δυσωπήσει τὸν Θεὸ νὰ σε δώσει ὅτι ἔξωτερικὸ καὶ ἐσωτερικὸ ἔχεις ἀνάγκη γιὰ τὸ

πνευμαλικὸ ἀνέβασμα κοντά τῃς. Καὶ σὲ ὅλα αὐτὰ μὴν ξεχνᾷς τὸν κύριο
τόσο τῆς ἡσυχίας ποὺ εἶναι παντὶ καὶ σὲ ὅποιοιδήποτε συνθήκες
καὶ περιστάσεις καὶ τόπως, τὸ ἴδιο σὲ τὸ σῶμα, ἡ ἴδια ἡ καρδιά σὲ.
Μὴ φαντάζεσαι τρώγεις γιὰ τὴν ἀπόκτηση τῆς ἡσυχίας. Τὴν ἡσυχία
ὁ Θεὸς θὰ σὲ τὴ δώσει κατὰ τὰ μέτρα τῶν πνευμαλικῶν δυνατοτήτων
σὲ καὶ τῶν ἀναγκῶν σὲ κάθε μέρα, φθάνει νὰ διψᾷς πάντοτε τὸ
θῆλημά τῃς.

Ἀλέξανδρος Καλόμοιρος

Ψαύοντας τὰ κράσινδα τῆς ἀπερινότητος ἀγάπης

Κόβοντας ὡς σελίδες μιᾶς ποιητικῆς συλλογῆς πού ἔλαβα πρόσφατα, ἔφτασα σὺς «Πρῶτες δημοσιεύσεις» κι ἄρχισα ἀπὸ ἐκεῖ τὴν ἀνάγνωσή της. Στὴν ἀρχὴ τῆς τελευταίας παραγράφου διάβασα: «Ἡ σειρά "Ὁ ἰσπότης κι ὁ θάνατος" εἶναι ἀφιερωμένη στὴ μνήμη τῆς Ἡλίας Λάγιου». Τῆ ποιητῆ δηλαδὴ πού ρίχτηκε στὴν ἀσφαλτο ἀπὸ τὸν τρίτο ὄροφο.

Πάντοτε τρομάζω μὲ ὡς ποιητικὲς συλλογὲς πού φέρνει ὁ ταχυδρόμος. Δὲν ξέρω τί νὰ πῶ στοὺς γνωστοὺς καὶ ἄγνωστους ἀποστολεῖς της. Ἡ σκέψη ὅτι κάποιος ἐνδέχεται νὰ πρσοδοκῶν ἀπὸ ἐμένα μὲ φέρνει μεγάλη ταραχὴ καὶ ἀμηχανία. Ἡ ἀδυναμία μου ν' ἀναποκριθῶ στὴν πρσοδοκία μὲ ἀναγκάζει νὰ ἀφήνω τὰ ποιήματα στὴν ἄκρη γιὰ πολὺ καιρό.

Αὐτὴ τὴ φορὰ σκιαχτήκα περισσότερο ὀξυγίας τῆς μιὰμισης ἀράδας πού ἀνέφερα πρὸ πάντων. Θρσοσομάνησαν, ξαφνικά καὶ παράλογα, τσοκνίδες καὶ γαιδουράγκαθα πού μὲ ἀπέτρεπαν ἀπειλητικά νὰ διαβάσω τὴ σειρά «Ὁ ἰσπότης κι ὁ θάνατος». Ὑπερνεκόνοντας μὲ δυσκολία τοὺς φόβους μου, γύρισα ὡς σελίδες καὶ διάβασα τὰ τέσσερα ποιήματα «Ὅσο ὁ Δὸν Κιχώτης ἀγγίζει ἐπικίνδυνα τὸ τέρμα τῆς ἐπίγειας πρρείας του», «Ὅσο ὁ Δὸν Κιχώτης ἀποφασίζει νὰ πεθάνει», «Ὅσο ὁ γενναῖος ἰδαλγὸς τῆς Μάντσο ἀπολιμᾶ τὴ ζωὴ του» καὶ «Νυχτερινό».

Τὰ φανταστικά ἀγκάθια καὶ οἱ ὀδυνηροὶ κνησμοὶ εἶχαν ἀφανιστεῖ, κελυμῶσα σὲ κύματα ἀνείκαστου ἑλέους πάνω ἀπὸ ἓνα συντετριμμένο σῆμα.

Κι ἐγὼ νύχτα, ἀκάθεκτη νύχτα, βλοσυρή μου ἐρωμένη
μὲ τὰ λαϊκά σου ἄσματα, τὶς ἐπιληψίες καὶ τὰ φτηνά σου
ψυχιατρεῖα
κουράστηκα πιά κι ἔγινα ἐπικίνδυνος γιὰ τὴ ζωὴ σου
δὲν ἔζησα – τώρα,
ξαπλώνω στὰ ρεῖθρα τῶν λεωφόρων μαζί μὲ τὰ σκοτωμένα
σκυλιὰ περιμένοντας
τὴν ἐξομολόγηση τοῦ Θεοῦ. Καὶ στὸ βύθος μου ἀσταμάτητα
γράφει, ἀναστημένο
τὸ κομμένο χέρι τοῦ Θεοβάντες.

Εἶναι τὸ τέλος τῆς δίοικ ἀπεγνωσμένης νυχτωδίας, τῆ «Νυχτερινῆ»,
καὶ ὅλης τῆς σειρᾶς «Ὁ ἰωσήφης κι ὁ θάνατος». Εἶχα εὐχηθῆι κάποτε νὰ
βρισκόταν ἓνας παπαδιαμαντικός Φιλολόγος ἢ ἓνας ἀληθινὸς θεολόγος,
μὲ σπλάχνα οἰκλυμῶν σὰν τῆ Ἰσαὰκ τῆ Σύρα, πού νὰ συντάξει ἓνα
δοκίμιο — ἄς εἶναι καὶ διατριβή— γιὰ τοὺς αὐτοκτόνους τῆ Ἀλέξανδρος
καὶ τῆ Φιοντόρ: τὴν Οὐρανίτσα, τὴ Βανθούλα, τὸν Σακελλάριο, τὸν
ἄποκαμωμένο κελυμβητὴ τῶν Ρόδιων ἀκρογιαλιῶν, τὸν Σβιντσεγκάιλοβ, τὸ
βιασμένο κρητισάκι. Κι ἀκόμα, γιὰ τὴν ἄλλη μικρὴ πού κρεμάστηκε ὅταν
σκρηνιάστηκε ἡ ἀτίθιση γίδα της, ἀλλὰ πού τὴ θηλιά της ὁ γέροντας
Πορφύριος τὴν εἶδε νὰ γίνετῃ εἰσιτήριο γιὰ τὸν Παράδεισο.

Δόξα σοι ὁ Θεός, μὲ χαρίστηκε ἐν ἐτέρα μορφῇ ἢ σύννοψη τῆ ἐλεηκτοῦ
δοκιμίας πού εὐχήθηκα: τὰ τέσσερα ποιήματά τῆ Δημήτρη Ἀγγελῆ
(Ἐπέτειος, 2008) γιὰ τὸ ἀγγεῖο τῆ ἐρμιάς, τὸν Ἥλια.

Νίκος Δ. Τριανταφυλλόπουλος

ἡ ἐκκρεμότητα τῆς ἑπίγνωσης. «ἀγαπῶ ἀγαπῆσαι»

Αγαπητοὶ Φίλοι τῆς ἑπίγνωσης,
Θὰ ἦθελα νὰ μοιρασθῶ μαζί σας μερικoὺς -καθ' ὁδόν- στοχασμοὺς.
Ἐσκινῶ, μὲ μερικὲς γραμμὲς τῶ ἀββᾶ Ἰσαὰκ τῶ Σύρου:

«... ἔγραψας, ὅτι ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ σε ἀγαπῆσαι τὸν Θεόν, ἀλλ' σὺκ
ἔφθασας τὸ ἀγαπᾶν, εἰ καὶ ἐπιθυμίαν τῶ ἀγαπᾶν ἔχεις πολλήν... Σὺ
δὲ εἶπας, ὅτι ἡ ψυχὴ σε τᾶ πάθη σὺκ ἐνίκησε, καὶ τὸν Θεὸν ἀγαπῆσαι
ἠγάπησεν, ὅπερ σὺκ ἔχει τάξι. Ὁ γὰρ λέγων, ὅτι τᾶ πάθη σὺκ ἐνίκησε, καὶ
ἀγαπῆσαι τὸν Θεὸν ἀγαπᾶ, ἐγὼ σὺκ οἶδα ὅπερ φησίν. Ἀλλὰ σὺ λέγεις, ὅτι
σὺκ εἶπον ἀγαπῶ, ἀλλ' ἀγαπῶ ἀγαπῆσαι. Καὶ οὐδὲ τῆτο τόπων ἔχει, ἐὰν ἡ
ψυχὴ μὴ ἦ ἐν καθαρότητι. Ἐὰν δὲ λόγον ψιλὸν θέλης εἰπεῖν, τῆτο οὐ σὺ
μόνος λέγεις, ἀλλ' ἕκαστος λέγει, ὅτι ἐθέλει ἀγαπῆσαι τὸν Θεόν»¹.

Ἡ ἀμεσότητᾶ τῶν λόγων τῶ, μᾶς ἀποκαλύπτει αὐτὸ πού δύσκολα
οἱ ἀνθρώποι, καὶ δὴ μερικὸι «χριστιανοί», τολμᾶμε, κατ' ἀρχὴν νὰ
ὑποψιαστῶμε καὶ μετὰ νὰ παραδεχτῶμε: πῶς, συχνά, στὴν πορεία
τῆς ζωῆς κάνουμε ἄλματᾶ πού μᾶς ἀφήνουν μὲ πολλὲς ἐκκρεμότητες
διαρκῶς στὸ κατόπι μας: σπεύδουμε νὰ ὀνομαστῶμε χριστιανοὶ ἔχοντᾶς
μιὰ φαντασιώδη ἐπιθυμία νὰ ἀγαπήσουμε τὸν Θεὸ καὶ τοὺς ἄλλοις,
ἐνῶ κατ' οὐσίαν ἄλλα ἐπιθυμῶμε. Καὶ αὐτό, ἐπειδὴ δὲν ἔχουμε καμιὰ
ἐπίγνωση ὅσων μᾶς συνιστῶν κατ' ἀρχὴν ὡς ἀνθρώπων. Περιβάλλουμε
τὴν ὁποιαδήποτε ταυτότητά μας μὲ τὸ ἐπίθετο «χριστιανός», σὰν
ξένο ρῆχο πάνω στὸ ἤδη ντυμένο μας σῶμα, ἐνῶ δὲν γνωρίζουμε οὔτε
ὡς ἀνθρωπολογικὲς προϋποθέσεις πού θὰ ἀπαμῆνε αὐτό, οὔτε στὴν

¹ Ἰσαὰκ τῶ Σύρου. Τὰ εὐρεθέντα ἀσκητικά. Ἐπιστολὴ δ', Ἐκδ. Ρηγώσβαλ, σ. 379-380.

πραγματικότητα τί και ποιόν έαυτοΰ εξερωτηΰμε. Κι όμως, ή εκκρεμότητα της επίγνωσης και συνείδησης τΰ έαυτοΰ που προσπερνάμε, μένει εκεί και μΰς καλεΐ διαρκώς πίσω. Στοιχειώνει σαν Φάντασμα τή ζωή, σαν άταφος νεκρός που ποτέ δέν τον κηδέψαμε και μΰς ακολουθεΐ μέχρι να —και εάν ποτέ— γυρίσαμε να τον φροντίσουμε. Έρωπευόμαστε οΰι ο δρόμος προς τΰ πίσω είναι μακρύς, εξεζητητικός, τρομακικός και έπίπονος και δέν είμαστε καθόλα σίγχιροι οΰι θΰα καταφέρουμε να ξαναφτάσουμε στο τωρινό -Φαντασιώδες- σκαλοπάδι μας άν χρειαστέι. Φοβόμαστε μη χάσουμε ανεπιστρεψά τΰ -άνυπαρκτα- κερκτημένα και διαλυθΰμε. Άλίμονο! μερικΰι καμωνόμαστε πως είμαστε ή γινόμαστε χριστιανοί αγαπώντες αγαπήσαι, πΰιν γίνουμε άνθρωποι!

Αυτό τΰ πρώτο άμελημένο στάδιο της όπισθοβαλκής ή καθοδικΰς-καταδυτικής πορείας μέσα σε σκοτάδι, ή όποία πορηγΐται της άληθινΰς σχέσης με τον Θεό, τούς άλλους και τήν κτίση όλη, περιγρΰφεται στον μΰθο τΰ Οιδΰποδα, όπως περιΰφημα τον ανέλυσε ο Ήλιος Παπαγιαννόπουλος στο βιβλίο τΰ Έπέκεινα της άπουσίας*, και έτσι όπως προσωπικά τΰ είσέπραξα. Ή αρχή αυτΰς τΰ σταδΰς, είναι ή άπαραίτητη βαλσιμαλική στρεοΰη και καταδυτική είσοδος στον δρόμο εκείνον, τΰ όποΰς τΰ τέλος μπορεί —πιθανός— να είναι ή πρώτη άληθινή συνάντηση. Πρόκειται για τήν άπο ένα σημείο και ύστερα καθοδική πορεία τΰ ισχυρΰ άνθρώπου, ο όποΰος αλώβητος μέχρι τότε κατίσχυε κάθε άπειλή θανάτΰ (τή Σΰγγα) και αναδείχθηκε νόμιμα στην ύψηλότερη θΰση, σε άρχοντα έυεμφημούμενο άπο μία κωνονία ή όποία είχε άκριβώς τΰ ίδια όράματα (και τήν ίδια νόσο) με τον βασιλιά της. Ζΰσε μια εύτυχισημένη ζωή καθολικΰς εξεστιασικότητας και ασφάλειας, θρηφόταν άπο ΰς Φαντασιώσεις και τΰ είδωλά τΰ, πίστευε οΰι οι πράξεις τΰ (και δΰι οι ένάρητες) ταυτΰζονταν με τΰ «άθωο» είναι τΰ, γαντζωμένος σΰ αυτΰς, ακιδωτός, περικλειστος, περιάγοντας με τον γέλωτα της έπιτυχίας τον άνυπαρκτο έαυτό τΰ, τΰ όποΰς με

* Ήλιος Παπαγιαννόπουλος, «Έπέκεινα της άπουσίας», Έκδ. Ήνδικτος, Άθήνα 2005.

ἀτσιδοσύνη στόκαρε κάθε ρωγμή ἀπὸ ὅσα θὰ μπορῶσε νὰ ξεψηθῆσει ἢ «νεκροφορία» τῆ ἢ ἔστω ἢ ὁσμή της.

Κάποια σύγμῃ, ὁ ἀπλῶς ἀποδιωγμένος ἀλλὰ μὴ ἀνειλημμένος θάνατος —ὁ «ἐν τῇ περιφρονήσει» ποῦ λέγει ὁ Ἰσαὰκ— ἐπιστρέφει δι' ἄλλης ὁδῶ, κατὰκλύζοντας ὡς ἀσφυκτικὰ ἔξαπλούμενο «θανατικὸ» τὴν κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωση τῆ βασιλιᾶ Οιδίποδα πῶλη τῆ, τῇ Θήβα. Γιὰ νὰ ἀποδειχθεῖ τελικά, πῶς δὲν εἶναι ἓνα συμβάν ἔξωτερικὸ καὶ τυχαῖο, ἀλλὰ καὶ βαθεῖα ὄντολογικὸ, ποῦ ἀφορᾶ στὸν ἴδιο ἀλλὰ καὶ στὸν καθένα ἀφόρητα πρῶσωπικά.

Ἀπὸ αὐτὸ τὸ σημεῖο ξσκινᾶ —πάντοτε δυνητικά— ἡ γεμάτη ἀνεπίγνωστη ἐλπίδα, φοβερὴ καθοδικὴ πορεία. Ξσκινᾶ ἡ ἀναγνώριση μιᾶς ἐκ γενετῆς κλειστῆς συνήκης, ἡ διερεύνησή της καὶ ἡ στᾶδιακὴ ἀποκοπὴ ἀπὸ τὴν πρῶγούμενη φαντασιακὴ ἀσφάλειά της. Ἀρχίζει μιὰ πορεία συντριβῆς καὶ τᾶπεινώσεως, ποῦ ὅμως ἐξελίσσεται συνάμα σὲ διαδικασίᾳ βαθειᾶς αὐτεπίγνωσης. Εἶναι ἡ πρῶτη ἐπαφὴ μὲ τὴν ἀπωθημένη τραγικότητά τῆ εἶναι. Ἀκολουθεῖν διαδοχικὲς ἀποκαθηλώσεις τῶν φαντασιώσεων τῆ ἑαυτῆ. Πρόκειται γιὰ ἀνάληψη καὶ ὄχι ἀπάρνηση ἢ ἀπεμπόλιση τῆ βάρους τῶν κριμάτων-ἐγκλημάτων, εἰδικὰ δὲ ὅσων κρύβονται πίσω ἀπὸ ἔξωτερικὰ ἐνάρτετες πρᾶξεις-ἐνάρτετα εἶδωλα. Εἶναι μιὰ πορεία ποῦ δὲν ἀναμένει καμμία ἀνταπόδοση, κανέναν μισθό, καμμία ἀνάπαυση. Μόνη κινητήρια δύναμη, ἡ κλήση σὲ ὑπαρκτικὴ σχέση ἀπὸ μιὰ ἔξωτερικὴ παρουσία, ἀπὸ ἓναν Ἄλλον. Ἡ κλήση ἀπευθύνεται κατ' ἀρχὴν σὲ ἓναν φαντασιακὸ ἑαυτό, πλήρη «φονικότητος», ὁ ὁποῖος μέχει νὰ φθάσει -ἂν φθάσει- στὸν ἀληθινὸ ἑαυτό, πρόκειται νὰ περάσει ἀπὸ τὴν ἀποδοχὴ τῆς μηδενικότητάς τῆ. Ἀλίμονο! Μερικοὶ ἀγνοήσαμε τὴν ἀπόσπᾶση ἀπὸ τὸ φονικὸ ἐγὼ μέχει τὸν ἀληθινὸ ἑαυτό!

Ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα, δὲν ἐνδιαφέρει τὸ τίμημα, ἔστω κι ἂν αὐτὸ εἶναι ἡ παράδοση στὸν θάνατο. Καὶ πρᾶγμα! Αὐτὸ εἶναι τὸ ἀκρότατο σημεῖο στὸ ὁποῖο ὁδηγεῖται ὁ Οιδίπους. Γιὰ νὰ μᾶς πεῖ μὲ τρῶπο ἀπαράμιλλο, ὅτι ὅλοι οἱ ἀνθρώποι ξσκινᾶμε τὴν πρῶσωπικὴ μας ἱστορία σὰν ἄλλοι Οιδίποδες καὶ ὅτι τὸ ἐνδεχόμενο πρῶχώρημά μας πρὸς τὸ φῶς δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἔχει παρόμοια ψυχικὴ διαδρομὴ. Μπορεῖ νὰ μὴν φτάσαμε ὅλοι

οί τῶ γένεσ τῶν ἀνθρώπων σὲ κείνο τὸ ἀκρότατο σημεῖο ποῦ ἔφῳσε ὁ Σοφοκλῆς τὸν Οἰδίποδα, ἀνδραρτήτως τῶ «πορραάμματος ἀγιότηας» ποῦ ἔχουμε ἀποφασίσει οἱ ἴδιοι. Κάποιοι οὔτε κἀν θὰ ζσκινησμε αὐτὴν τὴν πορρωπική, καθοδικὴ πορεία συντριβῆς καὶ ἀποκδύσεως. Κάποιοι ἄλλοι θὰ μείνμε στὴ μέση. Καὶ κάποιοι θὰ φτάσμε μέχρι τὸ τέλος. Ἀνάμεσα στοὺς πρώτους πρέπει νὰ συμπεριλάβμε καὶ ὅσους ἐπιχειρήσαμε μιὰ ἠθική διαδοκασία τελειώσεως, ἢ μιὰ φαντασιωδῶς ἀσκηνική-ἐκκλησιαστική διαδρομή, ποῦ ὁμως δὲν ἦταν πορρὰ μιὰ ἀκόμα διαδοκασία κλισίματος ἐνὸς ἄλλης φαντασιακοῦ-ιδανικοῦ, ἄρα εἰδῶλς ἑαυτῶ. Τὸ τέλος τῆς πορείας, τὸ φτάσιμο τῶ συμβολικοῦ Οἰδίποδα στὸ ἄκρο, εἶναι τὸ σημεῖο ἐκεῖνο ὅπως ὁ ἀνθρωπος βιώνει ἕνα ὄριο (ἐπαναλαμβάνω, ἀν κατάλαβα σωστά): εἶναι ἀδύνατον νὰ πορρωρήσει πορραπέρα. Ταπεινωμένος, ἔχοντας ὑποστῆ τὴν καθοδικὴ συντριβῆ, ἀλλὰ καθῶλς κακομοίρης ἀφῶ ἔχεν ἤδη ἀνοίξει τὰ μάτια τῆς ψυχῆς τῶ (τί νὰ τὰ κάνει πορρὰ τὰ ἄλλα μάτια;), καθῶς καὶ τὰ χέρια τῶ σὲ στάση εὐρύτατης ἀγκαλιᾶς. Στὸ ἄκρο ἐκεῖνο, ἀπολῶς κάθετῶ. Καὶ πορριμένει. Χωρὶς νὰ ξέρει τί. Ἐμπιστεύεται καὶ πορριμένει.

Εἶναι τὸ σημεῖο τῶ πρώτου ἐρωτικοῦ ραντεβῶ. Μιὰ πορρνετομὴ μήτρα, στὸ ἀτέλειωτο καὶ καθαρὸ πλὴν οἰκειωμένο σκοτάδι τῆς, χωρὶς ἀκίδες καὶ πορρωξοχές, λεία, νηφαλῶς πάλλασα ἕνα μόλις βῆμα πορρὶν δεχθεῖ τὸ σπῆρμα ποῦ ἀνεπιγνώστως ἀναζητᾶ νὰ τὴ γονιμοποιήσει.

Ἐδῶ κάπως, τελειώνει τὸ πρώτο στάδιο.

Ὁ Σοφοκλῆς, μέσα ἀπὸ τὸ βλέμμα τῶ Παπαγιαννόπουλς, μᾶς διηγεῖται μιὰ ἱστορία ἀρχετυπική, κερυφαία στὸ εἶδος τῆς, ποῦ ἀφορᾶ στὸν καθῆνα μας. Φέρνει στὴν ἐπιφάνεια τὸν κρυμμένο μέσα μας ἀνθρωπο, μέχρι τῶ σημείσ ποῦ εἶναι ἀνθρωπῶς δυνατόν. Ἀπο κεί καὶ πέρα, τὸ μόνο καινὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον εἶναι ὅτι στὸ ἐρωτικὸ ραντεβῶ, σὲ κείνο τὸ ἀκρότατο σκοτεινὸ σκοκᾶκι τῆς μετὰ Χριστὸν Θήβας, στὸ κέντρο τῶ πορραγματικοῦ Ἄδῆ, ὁ ἐραστής —ἀναπάντεχα— εἶναι Θεός. Καὶ μαζί Τῶ, ὅλα τὰ δημιουργήματά Τῶ. Τώρα, ὁ χωρὶς φαντασιώσεις ἀνθρωπος, ὁ γυμνὸς ἀνθρωπος, εἶναι σὲ θῆση —μᾶλλον τῶ δίνεται ὡς πλῆρωμα δῶρα— νὰ Τὸν ἀναγνωρῖσει καὶ —ἀν θῆλει— νὰ Τὸν ἐνδυθεῖ. Εἶναι ἢ πρώτη φορᾶ

που μπορεί «νόμιμα» να αναφωνήσει αγαπῶ ἀγαπήσαι τὸν Θεόν.

Γιὰ τὸ δεύτερο αὐτὸ στάδιο, δὲν τολμῶ νὰ μιλήσω. Κι αὐτὸ γιὰ δὲν εἶναι μιὰ συνέχεια που δποφασίζεσαι: χαρίζεσαι μόνον ὡς δῶρο ἀπὸ ὅσο καταλαβαίνω. Καὶ ὅποιος τὸ προσεγγίζει, τὸ κάνει χωρίς καμιά προηγούμενη ἀνύκειμενικὴ ἐξασφάλιση. Ἄν ὁ Οἰδίποδας ἤξερε ὅτι φθάνοντας στὸ ἀπώτατο ἄκρο τὸν περιμένει μετὰ βεβαιότητος κάποιος ἢ καὶ που γι' αὐτὸν θὰ ἦταν τὸ πᾶν, ἢ κατάδυσή τῃ στὸ σκοτάδι τῆ Ἄδη θὰ ἦταν ἀπάτη, καθὼς τῆ θέση τῆ ἀναπάντεχῃ δῶρῃ θὰ ἔπαυρε ὁ προσυμφωνημένος μισθός! Θὰ ἐπρόκειτο γιὰ ἓνα ἀκόμη μασκάρεμα, ἄλλη μιὰ θεατρικὴ παράσταση ἢ ψευδοταπείνωση, ἓνα εἶδωλο ἑαυτῆ που ὑποκρίνεσαι ὅτι παραδίδεσαι ἄνευ ὄρων στὸν Θεό τῃ.

Κλείνοντας, ἴσως ταιριάζει τὰ λόγια ἀπὸ ἓνα ἔπος τῆ (μετὰ Χριστὸν πια) ἀγίας Γρηγορίας τῆ Θεολόγῃ, που συνοψίζει τὴ διαδρομὴ τῆ (μετὰ Χριστὸν καὶ πάλι) ἀνθρώπῃ καὶ ὄχι μόνον τῆ πρὸ Χριστῆ Οἰδίποδα ἢ τῶν Δικαίων τῆς Παλαμῆς Διαθήκῃς. Γράφει ὁ Γρηγόριος, πῶς τρεῖς γενήσεις βιώνει ὁ ἀνθρώπος: ἡ πρώτη πρέρχεται ἀπὸ τοὺς γονεῖς μας: «ἐρχομένη σαρκῶν τε καὶ αἵματος... πατέρων ἄπο». Ἡ δεύτερη, ἀπὸ τὸν Θεὸ: «ἔπειτα δὲ Πνεύματος ἀγνῆ... λοεσσαμένοισι δι' ὕδατος ἤλυθεν αἴγλη (ὅταν ἔσ' αὐτῶν που πλύθησαν διὰ τῆ βαπτίσματος κατέρχεται τὸ Φῶς)». Καὶ ἡ τρίτη, ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἀνθρώπο: «τῆς δ' αὐτῆς γενέτης». Αὐτὴ δὲ ἡ τρίτη -ἢ ὅποια θεωρῶ πῶς ἔχει νὰ κάνει καὶ μὲ τὴν ἐπιστολὴ μὲ- ἔρχεται διὰ «δακρύων τε καὶ ἄλγεος ἡμετέροιο (μὲ δάκρυα καὶ πόνους δικούς μας), εἰκόν' ἀποξύσσει μελαινομένην κακότητι (ἀποξέοντας τὴν ἀμαυρωμένη ἀπὸ τὸ κακὸ εἰκόνα μας)... βιότω Φάος ἐσθλὸν ὁπάζων (Φέρνοντας στὴ ζωὴ Φῶς ἀγαθό)»².

Σᾶς εὐχαριστῶ Φίλοι γιὰ τὸ -καθ' ὁδὸν- μίρασμα καὶ τὴ φιλοξενία. Τὸ γάρρος πῆρα ἀπὸ τὸν ὑπόβιτλό σας Ἄσκηση στὴ διάκριση τῶν γεγονότων!

Δημήτρης Β. Κετσογιάννης
Ὁδοντίατρος, Ἀθήνα

² Γρηγορίας Θεολόγῃ, Πρὸς Βιταλιανὸν παρὰ τῶν υἱῶν, P.G. 37, 498a -1499a.

Δύση*

ριανταδύο χερσώνων, χωρισμένη, ρίχνει μια ματιά κατανόησης στον κόκκινο δίσκο που χάνεται, προσπερνάει μια μικρή εκκλησία που στέκει ξεκάρφωτη στην άκρη τῆς γκρεμῆς μ' ἓνα λευκὸ πανί ν' ἀνεμίζει στην πόρτα της. Κάνει δυὸ βήματα, στέκεται, γυρίζει καὶ βλέπει στὰ μάτια τῆς μικρῆς ξεκάρφωτης εκκλησίας, τῆς ἔρχεται νὰ κάνει τὸ σταυρὸ της καὶ δὲν τὸν κάνει γιατί ντρέπεται, χιλιάδες φίλοι μέσα της τῆς λένε νὰ μὴν τὸ κάνει, τί νόημα ἔχει αὐτὸ που κάνει, τὸ κάνει χωρὶς νὰ τὸ ἐννοεῖ, δὲν εἶναι τῆς ἐπιπέδου της νὰ κάνει τὸ σταυρὸ της, αὐτὸ τὸ κάνουν ἄνθρωποι που δὲν σκέφτονται τί νόημα ἔχει αὐτὸ που κάνουν. Χιλιάδες φίλοι ψιθυρίζουν μέσα της ὅτι εἶναι μεγάλο ἀτόπημα νὰ κάνεις τὸ σταυρὸ σε, εἶναι ὑποκρισία, εἶναι ἁμαρτία, εἶναι κακὸ σημάδι, εἶναι αἴσχος, εἶναι μαλακία, εἶναι ἀνοησία, εἶναι γελοῖο, εἶναι ἡλίθιο, εἶναι τρέλα, εἶναι μεγάλη ὑποχώρηση, μὴν τὸ κάνεις αὐτὸ τὸ πράγμα, Ρέα Φραντζῆ, τὸ κάνεις χωρὶς νὰ τὸ ἐννοεῖς. Αὐτὴ τὴν εκκλησία τὴν ἔβαλαν ἐδῶ, στὴν ἄκρη τῆς γκρεμῆς, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοῦν. Τὸ λευκὸ πανὶ ἀνεμίζει στὴν πόρτα της χωρὶς νὰ τὸ ἐννοεῖ, ὁ ἄνθρωπος που περνάει πάνω στὸ μαύρο ἄλογο καὶ τῆς λείει καλησπέρα καὶ ἄλλο ἐννοεῖ, χιλιάδες φίλοι ὑπάρχουν μέσα της καὶ τὴν κάνουν καχύποπτη, κάθε σύγμη χιλιάδες μάτια τὴν παρακολουθοῦν, χιλιάδες γνώμες ἐλέγχουν τὴς κινήσεις της, πρέπει νὰ ἐξηγεῖται αὐτὸ που πρόκειται νὰ κάνει, πρέπει νὰ ἔχει κάποιον λόγο καὶ νὰ τὸ ἐννοεῖ, τὸ κάνει γιὰ κάποιον λόγο, δὲν τὸ κάνει ἔτσι, σκέφτεται νὰ κάνει τὸ σταυρὸ της γιὰ κάποιον συγκεκριμένο λόγο που πρέπει νὰ ἐξηγηθεῖ.

Στέκεται ἀκίνητη, μαγνητισμένη, μελαγχρινή, χωρισμένη καὶ κάνει ντρεπωπαλὰ τὸ σταυρὸ της δέκα βήματα ἀπὸ τὴν ἄκρη τῆς γκρεμῆς. Τὸν

* Ἀπὸ τὸ βιβλίο τῆς Χρήστας Βακαλόπουλας, Ἡ Γραμμὴ τοῦ Ὁρίζοντος, Ἐκδ. Βιβλιωπωλεῖον τῆς «Ἐστίας», Ἀθήνα 2004.

Αύγουστο τῆ 1971 πῆγαμαν με τῆ Βάνα νὰ καωνίσων κρυφὰ ἐνώ ὅλο τὸ χωριό βρισκόταν στὴν ἐκκλησία, ἔμπαμαν τὴν τελευταία σιγμὴ γιὰ νὰ μὴν ἴς καταλάβων, μόλις πού πελάβαιναν τὸ Ἅγιος ἰσχυρός, Ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς. Κάωνιζαν κάνοντας πολὺ μεγάλα σχέδια, ἡ ζωὴ ἦταν ἀλλῆ, παντῆ ἀλλῆ ἐκτὸς ἀπὸ ἐδῶ, δὲν ἦταν ζωὴ αὐτὴ ἐδῶ δι' εὐχῶν τῶν Ἁγίων Πατέρων, ἡ ζωὴ ἦταν ἓνα πρᾶγμα καλοντυμένο, κομψό, ἀστραφτερό, διακριτικὰ συγκινημένο, λεπτό, τὰ εἶχε δεῖ ἄλλωστε στὴν Ἑλβετία, τῆ χρόνος ἡ Βάνα θὰ πῆγαμε με τὸ σχολεῖο στὴ Γαλλία, θὰ αἰσθανόταν ἐλεύθερη, θὰ κάωνιζε ὅσο ἤθελε, θὰ μιλοῦσε γαλλικά, θὰ πῆγαμε στὰ μαγαζιά. Ἐλέησον καὶ σώσον ἡμᾶς, εὐτυχῶς πού βρέθηκαν οἱ δύο τῆς, δὲν εἶχε με ποιοὶν νὰ μιλήσει ἡ Βάνα σ' αὐτὸ τὸ χωριό, κανεὶς δὲν καταλάβαινε, κανεὶς δὲν ἄκουγε δίσκου, τί ἔκαναν ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἀνθρώποι σ' αὐτὸ τὸ χωριό, δὲν ἤξεραν πῶς εἶναι ἡ πραγματικὴ ζωὴ; Μιλοῦσαν συνέχεια γιὰ τὸ παρελθόν, μὰ τί ἦταν αὐτὸ τὸ παρελθόν, πῶς ἦταν ἐπιτέλῃς αὐτὸ τὸ παρελθόν, γιὰτί δὲν ἐμφανίζόταν ποτὲ νὰ τὸ δῆμε, πῶς εἶχε πᾶει νὰ κρυφτεῖ καὶ τὸ ἔψαχναν με τόση μανία, δὲν ἤξεραν ὅτι δὲν ὑπάρχει πιά αὐτὸ τὸ πρᾶγμα; Πῆγαμαν ὅλοι μαζί στὴν ἐκκλησία κι ἀνηφόριζαν πίσω ὅλοι μαζί, καθόντασαν ὅλοι μαζί στὰ καφενεῖα κι ἔλεγαν ἀναμνήσεις ὅλοι μαζί, πῶς ἦταν δυνατὸν νὰ κάνων τὰ πρᾶγματα ὅλοι μαζί, τί ζωὴ ἦταν αὐτὴ γεμάτη ἀναμνήσεις, δὲν ἤξεραν ὅτι δὲν ὑπάρχων πιά ἀναμνήσεις, τί ἀκριβῶς ἐνοῶσαν λέγοντας αὐτὰ τὰ πρᾶγματα πού ἦταν τόσο μακριὰ ἀπὸ τὴν πραγματικὴ ζωὴ; Κάποιος ἔπρεπε νὰ τοὺς μιλήσει, νὰ τοὺς πει ὅτι τὸ παρελθόν πέθανε, κάποιος ἔπρεπε νὰ τοὺς ἐξηγήσει ὅτι ζωὴ εἶναι αὐτὸ πού δὲν ἔχει πιά παρελθόν, αὐτὸ πού γίνεται ἐπειδὴ δὲν θυμᾶσαι τίποτα πιά, πῶς βρέθηκε ἐδῶ αὐτὸ τὸ χωριό, γιὰτί κάωνιζαν μόνο οἱ ἄντρες, γιὰτί κειμόντασαν τόσο νωρίς, ζωὴ ἦταν νὰ ἔχεις ἠλεκτρικό, πῶς μωροῦσαν μ' αὐτῆς ἴς λάμπες; Γιὰτί ἐπέμεναν νὰ εἶναι φτωχοί, νὰ ἔχων μόνο ἓνα περὶωτερο, νὰ ἔχει τόσο λίγα πρᾶγματα τὸ περὶωτερο, νὰ πηγαίνων ὅλοι μαζί στὴν ἐκκλησία, νὰ γυρίζων ὅλοι μαζί; Κάποιος ἔπρεπε νὰ τοὺς

ανοίξει τὰ μάλα, νὰ τοὺς μιλήσει γιὰ τὴν πραγματικὴ ζωὴ.

Στέκεται δέκα βήματα ἀπὸ τὸ λευκὸ πανὶ πού ἀνεμίζει, ἕνα τᾶξι περνάει δίπλα τῆς καὶ τὴν τυλίγει στὴ σκόνη, ἔκανε τὸ σῆμα τῆς χωρὶς νὰ ξέρει γιατί. Σκέφτεται ν' ἀνάψει ἕνα κερι, μὴν τὸ κάνεις αὐτό, Ρέα Φραντζῆ, χιλιάδες Φίλοι ψιθυρίζουν μέσα τῆς καὶ τὴν περαιοδοιοῦν, ὅτι ἂν ἀνάψει κερι, ἢ ἀπομακρυνθεῖ ἀπὸ τὴν πραγματικὴ ζωὴ, μετὰ δὲν ὑπάρχει ἐπιστροφὴ, ἂν ἀνάψεις ἕνα κερι, θὰ βάλεις φωλιὰ στὰ πάντα, ἂν ἀνάψεις κερι, θὰ διακόψεις τὴ σχέση σε με τὴν κοινὴ λογικὴ, εἶναι παράλογο ν' ἀνάψεις τώρα κερι, κατὰφεύγεις ἐκεῖ γιὰ δὲν εἶσαι ἀρκετὰ δυνατὴ, μποροῦμε νὰ σε ἀποδείξουμε ὅτι δὲν χρειάζεται ν' ἀνάψεις κερι, τὸ χρειάζεσαι πραγματικὰ ἢ τὸ κάνεις ἐπειδὴ βρέθηκες ἐδῶ μόνη, τριαντάδου χρόνων, χωρισμένη χωρὶς νὰ ξέρεις γιατί, μελαγχρινή, ἀδύναμη, ἀνυφαντικὴ, ντροπάλη, φοβισμένη, δέκα βήματα ἀπὸ τὴν ἄκρη τῆς γκρεμῆς; Τὸ χρειάζεσαι πραγματικὰ ἢ μήπως ψάχνεις γιὰ παρηγοριά, τὰ ἔχεις βάλει με τὸ πραγματικὸ πρόβλημα, ξεχνᾷς τὸ πραγματικὸ πρόβλημα, δὲν θέλεις νὰ σταθεῖς στὰ πόδια σε, λυγίζεις, τρέμεις, ὑποχωρεῖς, δὲν ξέρεις τί νὰ κάνεις, βρίσκεσαι ἐδῶ γιὰ νὰ ἀποφύγεις τὴν πραγματικὴ ζωὴ; Ἄν ἀνάψεις κερι, δὲν ὑπάρχει ἐπιστροφὴ, ἢ πραγματικὴ ζωὴ εἶναι πολὺ ἀσπαστικὴ, τὸ τᾶξι πέρασε ἀπὸ δίπλα σε καὶ σε γέμισε σκόνη, εἶσαι τώρα μέσα στὴ σκόνη, ἀντὶ νὰ ἰνάζεις τὰ ῥῆμα σε καὶ νὰ πᾶς στὴν ἄκρη τῆς δρόμου στέκεσαι τώρα στὴ μέση, ὁ ἥλιος δύει κι ἐσύ σκέφτεσαι ν' ἀνάψεις κερι, μάζεψε ὅλες ἡς δυνάμεις σε, δὲν ὑπάρχει ἐπιστροφὴ. Ποιὸς ἔχισε ὅλες αὐτὲς ἡς ἐκκλησίες στὰ πῶ ἀπίθανα σημεία τῆς νησιῶ καὶ τί ἀκριβῶς ἐνοεῖ; Διάλεξε τὰ πῶ μοναχικὰ σημεία, ἐκεῖ πού δὲν πατάει ψυχὴ. Τὶς ἔκρυψε καλά, ἡς ἔκανε ἕνα με τὸ τοπιό, τί ἀκριβῶς προσπαθεῖ;

Πλησιάζει, ἀγγίζει τὸ λευκὸ πανί. Μιὰ μικρὴ ξεκάρφωτη ἐκκλησία τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν ἄκρη τῆς γκρεμῆς, γιατί δὲν τὴν ἔχισαν λίγο πῶ μέσα; Ἡ Βάνα ἀποφάσισε νὰ μιλήσει κάποιον στιγμή στὸν παπῶ, τῆς εἶπε ὅτι σ' αὐτὸ τὸ

χωριό ὑπάρχει μιὰ παροξήγηση, εἶναι σὰν νὰ ζῆν ὅλοι σὺ παρελθόν, πρέπει νὰ συνέλθῃν καὶ νὰ περὶχωρήσῃν πρὶν εἶναι πολὺ ἀργὰ στὴν πραγματικὴ ζωὴ. Ὁ παπoὺς τὴν κρῖταξε μὲ ἀπορία κι ὕστερα τῆς εἶπε ὅτι ὡς εἶχε δεῖ πoὺ μωῆκαν τελευταία σύγγμῃ στὴν ἐκκλησία, ὡς εἶχε δεῖ τὴν ὥρα πoὺ ἔψελνε νὰ μωαίνῃν σὰν γάτες σὺ Ἅγιος ἰσχυρός, πάρε τώρα ἓνα λικoὺμι, Βάνα, ἐπειδὴ εἶναι Κυριακὴ. Ὅταν γύρισαν στὴν Ἀθήνα ἡ Βάνα δῆλωσε ὅτι αὐτὴ ἦταν ἡ τελευταία τῆς χρονια σὺ χωριό καὶ βγῆκε ἀληθινὴ, τὸ ἐπόμενο καλοκαίρι πῆγε στὴ Γαλλία, ἡ Ἔρση πῆγε στὴν Ἴο, ἡ Μίνα πῆγε σὺ Μάταλα, ἔζησε εἴκοσι μέρες σὲ μιὰ σπηλιὰ καὶ εἶπε ὅτι αὐτὴ ἦταν ἡ πραγματικὴ ζωὴ. Ἡ Βάνα γύρισε ἀπὸ τὴ Γαλλία καὶ εἶπε ὅτι ἐκεῖ εἶναι ἡ πραγματικὴ ζωὴ, καωνίζεις, πίνεις ἓνα καφέ, μωαίνεις σ' ἓνα μαγαζὶ, ἀγοράζεις κάλυ, πίνεις ἓναν καφέ, καωνίζεις, μωαίνεις σ' ἓναν κινηματογράφο, καωνίζεις, τρώς, μωαίνεις σ' ἓνα μαγαζὶ, ἀγοράζεις κάλυ, καωνίζεις, μωαίνεις σ' ἓνα καφέ, παίζεις ἓνα φλιπεράκι, καωνίζεις, μωαίνεις σ' ἓνα μαγαζὶ, αὐτὴ εἶναι ἡ πραγματικὴ ζωὴ, ἀγοράζεις κάλυ. Ἡ Ἔρση εἶπε ὅτι μόνο στὴν Ἴο εἶναι ἡ πραγματικὴ ζωὴ, ἐκεῖ εἶναι οἱ ἐλεύθεροι ἀνθρωποί, παίζῃν κιθάρα, μωαίνῃν στὴ θάλασσα ὅποτε θέλῃν, βγαίνῃν ὅποτε θέλῃν, κοιμῃνται ὅποτε θέλῃν, παίζῃν κιθάρα, τρώνε ὅποτε θέλῃν, χέζῃν ὅποτε θέλῃν, γελᾶνε ὅποτε θέλῃν, παίζῃν κιθάρα, κάνῃν ἔρωτα ὅποτε θέλῃν, πίνῃν ὅποτε θέλῃν, παίζῃν κιθάρα, αὐτὴ εἶναι ἡ πραγματικὴ ζωὴ. Ἡ Ρέα σκέφτηκε νὰ πάει σὺ χωριό, ἀλλὰ ντράπηκε, εἶχαν πεῖ μὲ τὴ Βάνα ὅτι ἦταν ἡ τελευταία φορὰ πέρυσι, ἔμεινε στὴν Ἀθήνα καὶ σκεφτόταν τὸ ντρωπαλὸ παιδὶ πoὺ μωῆκε σὺ δωμάτιό τῆς στὴ Μοντάνα, πῆγε σαράντα φορὲς σινεμά, ἡ μαμὰ τὴν ρώτησε γιατί δὲν πάει λίγο σὺ χωριό, δὲν ἤξερε τί νὰ τῆς ἀπαντήσῃ, ζήτησε τὴν ἀδεια νὰ πάει στὴν Ἴο νὰ βρεῖ τὴν Ἔρση, ἡ μαμὰ εἶπε ὄχι, πέρασε τὸ ὑπόλοιπο καλοκαίρι μισῃντας τὴ μαμὰ, τῆς εἶχε στερήσει τὴν πραγματικὴ ζωὴ, θὰ μωροῖσε νὰ πάει τελάχιστον σὺ χωριό, ἀλλὰ ντράπηκε τὴ Βάνα.

Παραμερίζῃ τὸ λευκὸ πανί, μωαίνει στὴ μικρὴ ξεκάρφωτη ἐκκλησία, ἀνάβει ἓνα κερί. Ὁ ἥλιος δύει, κάποιος πέρασε κι ἀνάβῃ ἓνα κερί,

πέρασε μιὰ μελαχρινή γυναίκα κι άναψε ένα κερι, έστειλε μερικές σκέψεις σ'ς φίλες της και σ'ον άντρα της, έστειλε ένα χαρτεΐσμò σ' ένα ντροπαλό παρò που μπηκε σ'ò δωμάτιό της κι ύστερα τ'ò κατάπιε ή πραγματική ζωή, πέρασε μιὰ γυναίκα και συνέχισε ως τήν πλατεία, πήγαιναν όλοι μαζί στην έκκλησία κι άνηφόριζαν πίσω όλοι μαζί, καθόντασαν σ'α καφνεΐα κι έλεγαν άναμνήσεις, τούς διέφευγε ή πραγματική ζωή, πωσέφεραν λεκούμι, ψιθύριζαν τ'ò Δι' εύχών όλοι μαζί, πέρασε μιὰ μελαχρινή γυναίκα τή σύγμη τής δύσης κι άναψε κερι χωρίς νά ξέρει γιατί.

Τò περιοδικò «Επίγνωση» εκδίδεται κάθε τρίμηνο. Έκδότης: Παύλος Πολιτίδης. Συντακτική Έπιτροπή: Ί. Καλόμοιρος, Ά. Μπύρου, Π. Πολιτίδης. Έκτύπωση: Έκδόσεις «Ζέφυρος». Διεύθυνση έπικοινωνίας: Περιοδικò «Επίγνωση», Τ.Θ. 21098, 555 10 Πυλαία, Θεσσαλονίκη. Τηλ.: 6936 927002.

E-mail: epignwsi@gmail.com. Διεύθυνση στο διαδίκτυο: www.zephyr.gr/stjohn

Η διεύθυνση του περιοδικού καλεΐ όσους από τούς άγαπητòς άναγνώστες μπορòν, νά συμβάλλουν με μιὰ έτήσια συνδρομή 10 Εύρώ στα έξοδα τής «Επίγνωσης». Οί προαιρετικές αυτές συνδρομές άς αποστέλλονται με ταχυδρομική έπιταγή στη διεύθυνση του περιοδικού.

